

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

منشور انتظار

در شرح دعای عصر غیبت مولایمان امام عصر عج به این عبارت رسیدیم:

«وَأَنْصُرْ نَاصِرِيهِ وَ اخْذُلْ خَاذِلِيهِ»

یعنی پروردگارا یاوران او را نصرت و پیروزی بخش و ترک کنندگان یاریش را

واژه نصر را قبلاً معنی کردیم، و اما لغت خذل:

لسان العرب آن را چنین معنی کرده است:

خاذل: ضد ناصر، خذلان: ترک یاری و معاونت و خذلان خداوند نسبت به بنده عبارت است از این که هنگام مواجهه با گناه و شبهه از یاری و محافظت بنده خطاکار خود داری نموده و او را رها کند تا در گناه و شبهه بیفتد. (لسان العرب/ ج: ۱۱ / ص: ۲۰۲)

ما در این عبارت از خداوند درخواست می کنیم که یاری کنندگان مولایمان را یاری دهد، این یاری هم در زمان غیبت صدق خواهد کرد و هم در دوران ظهور.

یاری و نصرت امام در دوران غیبت به چه معناست؟

پرهیز از آزار و اذیت

به نظر می رسد هر عملی که از بار رنج و زحمت آن بزرگوار بکاهد و موجبات خشنودی ایشان را فراهم آورد می تواند مصداق این موضوع باشد.

امام باقر ع فرمودند:

«... فَأَعِينُونَا عَلَى ذَلِكَ يَوْمَ عَرَسِ يَوْمِ بَدْرٍ فَإِنَّكُمْ لَنْ تَنَالُوا وَلَا يَتَنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَالْاجْتِهَادِ وَمَنْ أَتَمَّ بِإِمَامٍ فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِهِ...»

مرا بورع و اجتهاد یاری کنید زیرا که شما بدوستی ما نمی رسید مگر بواسطه ی ورع و دوری از گناه و هر کس به پیشوائی اقتدا کرد باید کردار او را انجام دهد.

(ارشاد القلوب-ترجمه رضایی، ج ۱، ص: ۲۴۶)

همانگونه که دانش آموز قدر شناس با همکاری و تلاش در یادگیری دروس، کار معلم خویش را آسان نموده از زحمت و تلاش اضافی آسوده خاطرش می نماید لذا اولین قدم در نصرت امام عصر عج نیز همین است که از انجام اعمالی که باعث آزردهی خاطر ایشان می گردد پرهیز نماییم.

رسیدگی به رعیت

دستگیری از کسانی که رعیت امام عصر محسوب گشته و تحت سرپرستی و مورد محبت و دلسوزی آن بزرگوار قرار می گیرند یعنی شیعیان؛ قطعاً کمک و یاری امام شمرده می شود بویژه این که دشمنان پیوسته در کمین اند تا از راه مساعدت نسبت به فقرا و گرفتاران جامعه به جذب قلوب پرداخته و این افراد را به عقاید باطل خویش فرا خوانند لذا با یاری رسانی به موقع می توان از چنین خطری پیشگیری نمود.

این کمک می تواند به صورت حل و رفع مشکلات و گرفتاریهای روزمره زندگی، اداء قرض و دین، انفاق مالی و یا مشاوره و راهنمایی فکری باشد. اهمیت این نحو یاری رسانی را در کلامی از مولایمان خطاب به شیخ مفید می یابیم:

«...و ما با تو ای دوست مخلص که در راه ما با ظالمان مجاهده می کنی عهد می بندیم، و امیدوارم خداوند تو را همانگونه که گذشتگان از اولیای صالح ما را یاری کرد تو را با نصرت خود تأیید فرماید، زیرا هر که برای خداوند رعایت حال برادران دینی خود را بنماید، و حقوق الهی را به مستحقّانش پرداخت نماید، چنین فردی از فتنه و گرفتاری آینده و رنج و زحمت تاریک و مشرف آن در امان خواهد بود.» (احتجاج-ترجمه جعفری/ج ۲/ص ۶۵۵)

ارشاد و هدایت

اگرچه مساعدت با مستمندان و گرفتاران شیعه به سهم خود برداشتن بار مشقت از شانه ی امام زمان ع و کمک رساندن به اوست لیکن یاری رسانی دیگری نیز وجود دارد که به مراتب ارزشمند تر و اساسی تر می باشد و در احادیث و روایت بسیار مورد توجه قرار گرفته از جمله فرموده اند:

امام سجاد علیه السلام فرمود: خدای تعالی به موسی علیه السلام وحی کرد: مرا محبوب مردم و مردم را محبوب من گردان، موسی علیه السلام گفت: خدایا چگونه چنین کنم؟

گفت: بخشش ها و نعمت هایم را به یادشان آور تا مرا دوست بدارند، اگر بنده فراری از درگاهم و گمراهی از آستانه ام را برگردانی، نیابت از عبادت یکصدسال که روزها را روزه باشی و شب‌هایش را به نماز گزارنده باشی بهتر است.

موسی علیه السلام عرض کرد: خدایا این بنده فراری تو کیست؟

فرمود: همان گناهکار سرکش است.

موسی علیه السلام عرض کرد: آنکه از آستانه ات گمراه شده کیست؟

فرمود: آنکه نسبت به امام زمانش جاهل است و بعد از آنکه او را شناخت از او دور مانده راه و روش شریعتش را که نمی‌داند به او بیاموزی تا با آن بندگی خدا کند و رضایتش را بدست آورد.

(درر الأخبار ترجمه فارسی، ص: ۳۵)

همانگونه که در این روایت دیدیم معرفی کردن و شناساندن امام زمان عج به نا آگاهان جامعه که برخی از ایشان جز نامی از آن حضرت نشنیده و شناخت و پیوند با وی ندارند، خود بزرگترین یاری امام عصر عج محسوب می‌گردد. بعلاوه در حدیث دیگری امام عسکری علیه السلام فرموده:

جمعی از دوستان آل محمد علیهم السلام [از نظر علمی] مسکین و فقیرند، همان گروهی که در برابر دشمنان ما ناتوان بوده، و مورد اعتراض و ملامت و طعن مخالفان واقع می‌شوند، بنا بر این یاری و مساعدت نمودن به این فقرا افضل و برتر از کمک کردن به فقرای معمولی بی مال و ثروت است. و هرکه از این جماعت دستگیری نموده، و با سلاح علم و بره ان در برابر دشمن نیرو بخشد، و فقر و عجز آنانرا بر طرف نموده و بر دشمن چیره گرداند، خداوند متعال نیز آنانرا پیوسته در مقابل دشمنان- از شیاطین انس و جن- پیروز نموده، و عجز و ناتوانی را بر مخالفینشان مستولی فرماید.

مصادق این حدیث دانشجویان جوانی می‌باشند که در دانشگاه ها و محیط های علمی و آموزشی تحت تبلیغ اساتید و همکلاسیان بی دین و منحرف واقع و شبهاتی به ذهنشان القاء گردیده است و اگر به موقع مورد ارشاد و روشنگری قرار نگیرند از جاده هدایت منحرف خواهند گشت.

باز در حدیث دیگری آمده: امام عسکری علیه السلام نقل است که امیرالمؤمنین علیه السلام فرموده: هرکس بنده عاجز از علم و معرفتی را تقویت نموده و در برابر دشمن تجهیز و غالب نماید، خداوند نیز به وقت باز پرسى در قبر، این کلمات را به او تلقین فرماید: اللّٰه پروردگار من، و محمد پیغمبر او، و علی بن ابی طالب جانشین پیغمبر است، و کعبه، قبله من، و قرآن مایه سعادت و خوشبختی من است، و اهل ایمان برادران من هستند.

آنگاه از جانب خداوند خطاب می رسد که: سخن حق را اظهار کردی و اعتقاد صحیح را بیان نمودی، پس مقام و منازل رفیع بهشت را برایت واجب نمودم. در این حال قبر او تبدیل به یکی از باغ های خوش منظره بهشت می گردد.

(احتجاج-ترجمه جعفری، ج ۱، ص: ۱۳)

از مجموع این روایات دریافتیم که در عصر غیبت مهمترین یاری مردم نسبت به امام زمانشان این است که به وضع اعتقادی اطرافیان بخصوص جوانان توجه و مراقبت داشته و نسبت به آموزش دینی آنان و پاسخ گفتن به سؤالهای شان دقت و اهتمام ورزند که البته لازمه چنین انجام وظیفه ای این است که خود قبلا به دنبال کسب معرفت رفته، معلومات کافی برای آن امر داشته باشند، در غیر این صورت یعنی نداشتن اطلاعات و آمادگی علمی شخصی، باید در فکر روش دیگری برای جبران این نقیصه از جمله تقویت مراکز تبلیغی و اطلاع رسانی دینی باشند.

صله ویاری مالی امام زمان عج

از جمله شیوه های یاری و نصرت امام زمان عج در عصر غیبت صرف مال و تقبل هزینه ی فعالیت های فرهنگی دینی می باشد. دامنه ی این قبیل فعالیت ها بسیار گسترده بوده از تشکیل کلاس درس تا تهیه ی فیلم و انیمیشن و کلیپ و تألیف نشریات زیبا و جذاب و ترفند های ابتکاری دیگر را در بر می گیرد.

یاری امام عصر عج به وسیله ی اختصاص وقت

از دیر باز این سنت در میان شیعیان وجود داشته که افراد بخشی از فرصت های خود را در پوشش فعالیت هیئتی به انجام داوطلبانه خدمات دینی اختصاص داده و به اصطلاح اوقات خود را وقف خدمتگزاری به ساحت صاحب زمان عج می نموده اند. با توجه به پیچیدگی های جامعه، امروزه بیش از پیش لازم است که افراد تخصص و مهارت و هنر و حرفه ی خویش را در طبق اخلاص نهاده و داوطلبانه و به یاری مولا عج بشتابند.

در هر صورت راه ها و شیوه های یاری امام عصر عج بی شمارند به شرط آن که دغدغه ی آن در میان پیروان او وجود داشته و خداوند توفیق آن را به بدیشان عنایت کرده باشد دراین صورت مشمول دعای خیر مومنین و امام عصر عج قرار خواهد گرفت: اللهم انصر من نصره

نصرت خداوند

نصرت و یاری متقابل خداوند، برترین درجه قبولی اعمال بنده می باشد و این نصرت در همین عصر غیبت نیز ثمر داده و آثار مثبت خود را در زندگی افراد نشان خواهد داد چرا که خداوند خود در کتاب آسمانیش چنین وعده فرموده است که :

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا نَنْصُرُوكَ اللَّهُ بِنَصْرِكُمْ وَ يُثَبِّتُ أَفْئَامَكُمْ (محمد:۷)

ای کسانی که ایمان آورده اید! اگر (آیین) خدا را یاری کنید، شما را یاری می کند و گام های تان را استوار می دارد.

و نیز فرموده : وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ (حج:۴۰)

و خداوند کسانی را که یاری او کنند (و از آیینش دفاع نمایند) یاری می کند؛ خداوند قوی و شکست ناپذیر است.

و البته از حضرت صادق علیه السلام نیز نقل گردیده:

همانا خداوند متعال به میزان نیت بندگان آنها را نصرت و یاری می فرماید هرکس دارای نیت صحیح و کامل باشد نصرت و اعانت خدا هم در حق او تمام و کامل است هرکس در حسن نیت کوتاهی کند به همان میزان، اعانت و یاری خدا از او کاسته و کم می شود. (بحارالانوار، ترجمه ج ۶۷ و ۶۸/ج ۱/ص ۲۱۵)

جلوه هایی از یاری خداوند

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَرَضُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ أَفْئَامَكُمْ (محمد:۷)

ای اهل ایمان، شما اگر خدا را یاری کنید (یعنی دین و پیغمبر خدا را) خدا هم شما را یاری کند و ثابت قدم گرداند.

یاری خدا چیزی جز پذیرش فرمان او و قدم نهادن و ثبات و استقامت در مسیر رضای او نیست و سهم بنده در این امر جز نیت خالصانه چیز بیشتری نیست و آن چه در ادامه انجام می دهد

به حول و قوه الهی و ابزار و وسایلی است که خداوند آفریده و در اختیار بندگان قرار داده با این همه او همین نیت اولیه را نیز بی پاسخ ننهاد و آن را پذیرفته و به نظر لطف پاسخ می دهد.

خداوند خود در قرآن کریم به کسانی که او و نماینده اش را یاری کنند چنین وعده فرموده که ایشان را تنها نگذارده و پیوسته مورد حمایت قرار دهد و وعده ی تضمین شده خداوند در مورد یاری نمودن یاوران و خادمین امام به صورت های مختلف جلوه گر می شود که از جمله این که توفیق الهی شامل حالش گردیده و مشکلات مسیر به تدریج رفع گردیده و فرد به اهداف خیر خود بیش از پیش نایل گردد و بعلاوه یاران همفکر و همدلی در مسیر وی قرار گرفته و در انجام هر چه بیشتر و بهتر امور، وی را مساعدت می نمایند.

بنا بر روایات چنین کسی اگر قصد معصیت کند به توفیق الهی عواملی بین او و گناه ایجاد مانع کرده و امکان مرتکب شدن گناه را از بین می برد.

اما نصرت خداوند به همین جا ختم نمی گردد بلکه تمامی روح و روان ناصر را در بر می گیرد و او را از خیر و حکمت سرشار می سازد.

ناگفته نماند که در همین زمینه کتابی به نام شیوه های یاری قائم آل محمد (عجل الله تعالی فرجه الشریف) به قلم مرحوم آیت الله میرزا محمد باقر فقیه ایمانی توسط انتشارات عطر عترة نگارش یافته که شرح نسبتا جامعی را در موضوع مورد بحث ما ارائه نموده است.

از سایت www.kindfather.ir